

*„Stajemy się obywatelami Europy i świata
nie tracąc swych korzeni”*

J. Delors e

„ Jestem Europejczykiem”
EDUKACJA EUROPEJSKA
W NAUCZANIU ZINTEGROWANYM

mgr Ilona Dziubek
mgr Ewa Krym

G d y n i a 2 0 0 4

Spis treści

1. Podstawy prawne
2. Założenia programowe
3. Główne cele programu
4. Model kształtowania wiedzy o Unii Europejskiej
5. Cele edukacji europejskiej
6. Zadania szkoły
7. Materiał edukacyjny
8. Rozkład treści kształcenia i działań edukacyjnych ucznia klasy I
9. Regulamin Szkolnego Klubu Europejskiego
10. Ewaluacja uczniów i procedury osiągnięcia celów
- 11..Bibliografia
12. Załączniki

„... Polska ma pełne prawo, aby uczestniczyć w ogólnym procesie postępu i rozwoju świata, zwłaszcza Europy.

(...) doświadczenie dziejowe, jakie posiada Naród polski jego bogactwo duchowe i kulturowe mogą skutecznie przyczynić się do ogólnego dobra całej rodziny ludzkiej, zwłaszcza do umocnienia pokoju i bezpieczeństwa w Europie...”

Jan Paweł II

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Z dniem 1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Jesteśmy świadkami jednego z najważniejszych wydarzeń w historii naszego kraju. Aby dzieci i młodzież mogły w pełni wykorzystać szanse lepszego „jutra”, muszą być odpowiednio przygotowane do życia we współczesnym świecie i do wychowania dla Europy.

Nasz model edukacyjny musi być zgodny z celami edukacji zawartymi w Traktacie o Wspólnocie Europejskiej. Traktat ten za wspólne cele uznaje m. in. tworzenie świadomości europejskiej, edukację o kulturze i historii Europejczyków, wprowadzenie dzieci i młodzieży do przestrzeni życiowej i sfery politycznej Europy.

Przedstawiony program powstał na podstawie wieloletnich przemyśleń. Niektóre z pomysłów zostały już dużo wcześniej wykorzystane podczas realizacji zajęć o rodzinnej miejscowości. Program jest dostosowany do możliwości uczniów. Treści zawarte w programie dotyczą rodzinnej miejscowości uczniów – Gdyni, regionu pomorskiego, a także kraju i Europy.

Program nie określa liczby godzin. Nie wszystkie treści muszą być realizowane w określonej klasie. Dopuszcza się możliwość ich wyboru i przesunięć dostosowując treści do potrzeb i zainteresowań uczniów.

Ze względu na charakter programu koniecznym staje się nawiązanie ścisłej współpracy z lokalnymi władzami, ośrodkami kultury w mieście, animatorami kultury i społecznikami, starszymi mieszkańcami Gdyni, bibliotekami, muzeum regionalnym, rodzicami, innymi szkołami na terenie kraju i poza nim. Program zakłada wykorzystanie w dużej mierze działań terenowych, lekcji muzealnych, spotkań z ciekawymi ludźmi, konkursów, wystaw, zbierania artykułów o regionie, gromadzenia eksponatów, działań poszukiwawczych i dziennikarskich. Bezpośrednie poznawanie środowiska społeczno-przyrodniczego pozwala w lepszym stopniu zdobyć zakładane wiadomości i umiejętności. Zastosowanie metod aktywizujących (np. grupowych i dramowych) stwarza nauczycielowi możliwość w atrakcyjnej formie organizować proces poznawania.

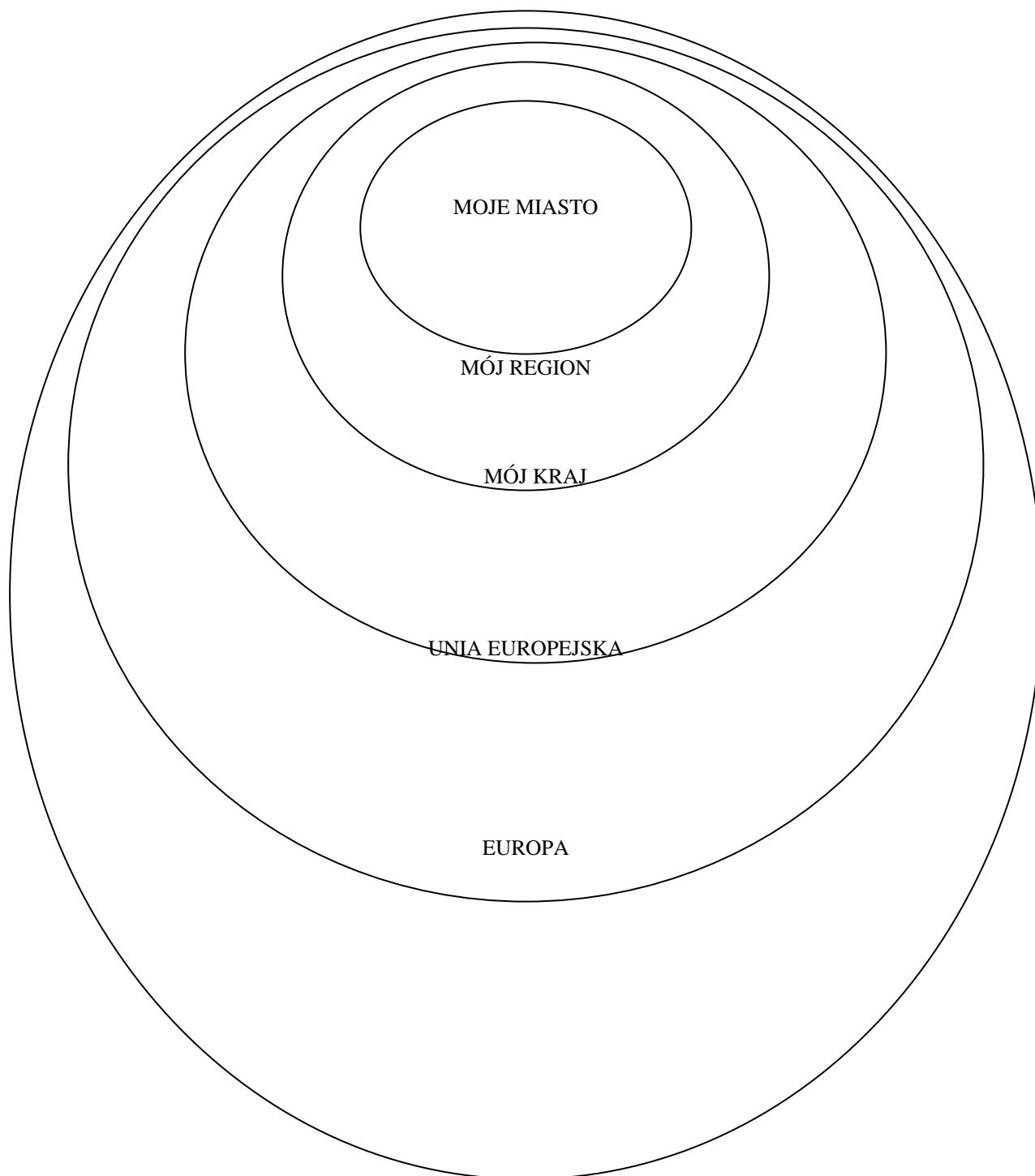
Program przeznaczony jest do pracy z dziećmi w klasach I – III szkoły podstawowej. Realizacja zawartych w nim treści bez wątpienia przyczyni się do ukształtowania młodego człowieka otwartego na świat, tolerancyjnego, mającego świadomość różnorodności kultur, przynależności do swojej „małej” i „wielkiej” Ojczyzny.

Jednym z głównych celów opracowanego programu jest założenie Klubu Młodego Europejczyka. Działalność Klubu została opatrzona regulaminem oraz planem cyklicznych spotkań (informacje na temat działalności Klubu znajdują się w załącznikach).

PODSTAWY PRAWNE

- 1. Rozporządzenie Ministra Edukacji narodowej i Sportu z dn. 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002r. Nr 51 poz.458)**
- 2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 5 lutego 2004 r. w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania i podręczników (Dz. U. z 2004 r. Nr 25 poz.220)**

Model kształtowania wiedzy o Unii Europejskiej

Model młodego Polaka - Europejczyka

- ➔ komunikatywny
- ➔ samodzielny
- ➔ aktywny
- ➔ ciekawy świata i siebie
- ➔ tolerancyjny
- ➔ kreatywny
- ➔ świadomy tożsamości polskiej i europejskiej

HYMN EUROPEJSKI „Oda do radości”

Słowa: Fryderyk Schiller

Tłumaczenie: k.I.Gałczyński

Muzyka: Ludwik van Beethoven

O Radości, iskro bogów,
kwiecie elizejskich pól,
święta na twym świętym progu,
staje nasz natchniony chór.
Jasność twoja wszystko zaćmi,
złączy co rozdzielił los,
wszyscy ludzie będą braćmi
tam, gdzie twój przemówi głos.

Patrz, patrz wielkie serce światem
biegnie sypiąc złote skry,
jak zwycięzca i bohater
biegnij bracie tak i ty.
Radość tryska z piersi ziemi,
radość pije cały świat,
dziś wchodzimy, wstępujemy
na radości złoty ślad.

Ona w sercu, w zbożu, w śpiewie,
w niej największy nieba krąg.
Wstańcie ludzie wstańcie wszędzie,
ja nowinę niosę wam
na gwiazdzistym firmamencie
bliska radość błyszczy nam.

**Rozkład treści kształcenia i działań edukacyjnych
ucznia klasy I**

(opracowany w oparciu o podręcznik „ Już w szkole”
wydawnictwo Nowa Era 2000)

ROZKŁAD TREŚCI KSZTAŁCENIA I DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH UCZNIA KLASA I

KRAJ TEMATYCZNY	TEMAT DNIA	ZINTEGROWANE TREŚCI KSZTAŁCENIA ORAZ DZIAŁANIA UCZNIÓW	ŚRODKI DYDAKTYCZNE	PRZEWIDYWANE EFEKTY DYDAKTYCZNO- WYCHOWAWCZE
JA, MOJA RODZINA I NASZ DOM	OPIEKUŃCZE DŁONIE MAMY	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela wiersza pt. „ Matki dłonie” – swobodne wypowiedzi dzieci na temat sytuacji, w których odczuwają opiekuńcze dłonie mamy 2. Wprowadzenie litery M, m na podstawie wyrazów mama i Marek . 3. Zabawy fonetyczne –podawanie wyrazów z głoską m, sylabami: ma, me ,my, 4. Wyodrębnienie zbiorów rysunków zawierających w nazwie głoskę m, 5. Pisanie wyrazów z nowo poznaną głoską, 6. Czytanie testu pod ilustracją. 7. Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela wiersza D.Wawilow „ Mama ma zmartwienie” 8. Wykonanie rysunku dla mamy . 9. Scenki dramowe -wręczanie rysunku mamie 10.Nauka wyrazu „mama” w języku angielskim. 	P. 14 Ćw. 1 s.42, 43 Przewodnik s. 39 cz. I	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i docenia role mamy w rodzinie, • Prawidłowo pisze litery M i m • Wyodrębnia zbiory rysunków mających w nazwie głoskę m, • Potrafi przepisać wyrazy zgodnie ze wzorem, • Uważnie słucha wierszy czytanych przez nauczyciela, • Potrafi okazywać wdzięczność mamie. • Potrafi powtórzyć słowo „mum”

	ZABAWY Z TATĄ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat zabaw z tatą . 2. Wysłuchanie fragmentu wiersza R.Przysa pt. „ To ja, Twój ojciec..” nauka wiersza na pamięć. 3. Wprowadzenie litery T, t na podstawie wyrazu tata i Tadek. 4. Opowiadania uczniów na temat sytuacji przedstawionej na ilustracji. 5. Łączenie tekstu z ilustracją 6. Rytmiczne czytanie wyrazów. 7. Układanie zdań z rozsypanki wyrazowej-zapisywanie ich. 8. Nauka wyrazu „ tata” w języku angielskim. 	<p>P.s.15 Ćw1. s. 46-48 Przewodnik s. 41cz.I</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma świadomość roli taty w rodzinie, • Umie pisać literę t i T oraz jej połączenia z innymi literami, • Umie czytać głośno, • Potrafi powtórzyć po angielsku słowo „dad”
	POZNAJĘ SWOICH PRZODKÓW	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysłuchanie wiersza J.Jałowiec „ Twoje rodzinne drzewo”. 2. Wypowiedzi dzieci na temat najbliższych członków rodziny- w tym również przodków (poprzedzone rozmowami dzieci z dziadkami). 3. Uzupełnianie drzewka rodowego swojej rodziny 4. Liczenie bliższych dalszych członków rodziny 5. rozwiązywanie prostych zadań 	<p>Ćw. 1 s. 44,45 Albumy rodzinne, stare fotografie, wiersz Marii Konopnickiej pt.” Dziadek przyjdzie „ Karty pracy z rozrysowanym drzewem, Szare arkusze papieru, pisaki Przewodnik s.44cz.I</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wypowiadać się na temat swojej rodziny • Wykazuje zainteresowanie przeszłością i tradycją rodzinną • Potrafi narysować portret swoich najbliższych osób, • Potrafi wykonać proste

		<p>tekstowych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Wysłuchanie wiersza M.Konopnickiej pt. „ Dziadek przyjdzie” 7. Malowanie farbami inspirowane wierszem. 8. Ćwiczenia dramowe- budowanie rzeźby rodowej w grupie. 9. Prezentacja rzeźb w grupie. 10. Powtarzanie za nauczycielem wyrazów „ babcia „ i „ dziadek „ w języku angielskim. 		<p>obliczenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi malować obrazy inspirowane wierszem, • Potrafi współdziałać w grupie, • Potrafi powtórzyć za nauczycielem słowa grandma i granddad
	MÓJ RODZINNY DOM	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie fragmentu wiersza E.Waśniowskiej pt. „ Dom” 2. Wypowiedzi dzieci na temat domów zamieszczonych na ilustracjach- porównywanie wysokości, kształtów i kierunków. 3. Wprowadzenie litery D, d na podstawie wyrazu dom, domy i Darek 4. Czytanie tekstu pod ilustracją. 5. Opowiadanie przygody Darka na podstawie historyjki obrazkowej. 6. Śpiewanie sylab da, do , di , du ze zmianą wysokości dźwięku i barwy . 7. Słuchanie tekstu czytanego przez nauczyciela pt. „ Szczęśliwy dom” 8. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat domu z ilustracji obok wiersza. 9. Projektowanie domu swoich marzeń. 	<p>P. s. 16-17 Ćw. 1 s.49-52 Papier kolorowy, nożyczki , klej, kartoniki. Przewodnik s. 47cz.I</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wypowiedzieć się na temat swojej rodziny • Poprawnie pisze litery d i D, zapisuje sylaby, wyrazy i zdania. • Potrafi czytać proste zdania. • Potrafi wyrażać uczucia mimiką twarzy. • Potrafi śpiewać sylaby ze zmianą wysokości głosu. • Wypowiada się pełnymi zdaniami na podstawie ilustracji. • Wykonuje prace inspirowane wyobraźnią
	JESZCZE O DOMU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypowiedzi na temat zawodów zwianych z budownictwem. 2. Zabawa dramowa pt „ Zgadnij kim jestem?” 3. Utrwalanie wyrazów z „h” i „ch” – 	<p>P.s. 38, 49 Ćw. 2 s. 83-85 Kolorowe papiery, kartoniki, klej, nożyczki Przewodnik s.140 cz</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna podstawowe zawody • Prawidłowo pisze wyrazy z ponanymi

NASZE ZAJĘCIA W DOMU		4. dobieranie podpisów do ilustracji Projektowanie osiedla – określanie kierunku, kształtu i wielkości- moje kolorowe osiedle.		literkami • Czyta ze zrozumieniem.
NASZE UCZUCIA, PRZYJAŹNIE I ZAINTERESOWANIA	KOCHAMY NASZYCH DZIADKÓW	1. Dłuższe wypowiedzi uczniów na temat ich dziadków. 2. Wprowadzenie zmiękczenia dzi na podstawie wyrazu dziadek. 3. Czytanie w rolach dialogu dziadka z Alkiem 4. Próby uzasadnienia tytułu „Wilgotne oczy dziadka „ 5. Uzupełnianie tekstu wyrazami z dzi	P.s. 51 Ćw.3 s.6-10 Przewodnik s. 147 cz.I	Uczeń: • umie wypowiadać się na temat swoich bliskich, • potrafi wyróżniać spółgłoskę miękką, • tworzy wyrazy z dzi, • ma świadomość więzi międzypokoleniowej, • potrafi wyrazić swoje uczucia do dziadków,
	SPĘDZAMY WOLNY CZAS Z RODZINĄ I PRZYJACIÓŁMI	1. Odczytywanie wiersza D.Wawilów pt. „Urodzinki”. 2. Scenka dramowa urodziny przyjaciela-składanie życzeń-nauka piosenki w języku angielskim pt . „Happy birthday to you..” 3. Odczytanie tekstu pt . „ Urodziny „ – wypowiedzi na temat Marka. 4. Układanie zdań z rozsypanek wyrazowych i sylabowych oraz ich zapisywanie. 5. Rozmowy na temat spędzania wolnego czasu- rola aktywnego wypoczynku. 6. Rozwiązywanie rebusów.	P.s. 53 Ćw. 3 cd s.13-16 wiersz D.Wawilów” pt. „ Urodzinki „ przewodnik s. 110 cz.I	Uczeń: • Dostrzega humor zawarty w wierszu, • Potrafi improwizować w rolach, • Układa i zapisuje zdania z rozsypanek wyrazowych, • Rozumie wpływ czynnego wypoczynku na zdrowie, potrafi zaspawać piosenkę w języku angielski pt „ HAPPY BIRTHDAY TO YOU.. ‘
WAŻNE DATY	WAŻNE DATY: 11 LISTOPADA – ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI	1. Rozmowa z uczniami o Polsce i jej symbolach- flaga państwa, godło Polski. 2. Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela wiersza „ Kto Ty	Lektura Wł.Bełza „ Kto Ty jesteś? „, mapa Polski, wiersz J.Ratajczaka „ Rozmowa z orłem „ nagranie Mazurka	Uczeń: • zna barwy państwowe • zna godło narodowe, • rozumie, co to znaczy być Polakiem,

		<p>jesteś?”</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Wypowiedzi dzieci na temat szkolnej uroczystości z okazji rocznicy odzyskania niepodległości. 4. Śpiewanie hymnu państwowego. 5. Wysłuchanie wiersz J.Ratajczaka pt. „ Rozmowa z orłem „ porównywanie z treścią Wł.Bełzy „ Kto Ty jesteś?” 6. Przedstawienie sceny realnej inspirowanej utworami poetyckimi i własna wyobraźnią : Moja Ojczyzna. 7. Wykonywanie flagi państwowej z papieru i patyczka. 	<p>Dąbrowskiego, Kolorowy papier, klej , nożyczki, długi patyczek Przewodnik s.110 cz I</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi w kilku zdaniach opowiedzieć o uroczystości państwowej, • okazuje szacunek do symboli narodowych i hymnu państwowego, • dostrzega podobieństwa między treścią dwóch utworów, • przedstawia sceny inspirowane przez utwory literackie • potrafi wykonać samodzielnie flagę z papieru
	<p>PRZYJMujemy GOŚCI</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Swobodne Wypowiedzi dzieci na temat przyjmowania gości- zwroty grzecznościowe. 2. Wypowiedzi dzieci na temat sytuacji przedstawionej na ilustracji w podręczniku. 3. Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela tekstu „ A to śruba! „ –wiązanie tekstu ilustracją. 4. Wprowadzenie zmiękczeń ś i Ś oraz si i Si na podstawie wyrazów śruba i siatka. 5. Nauka czytania wyrazów ze zmiękczeniami 6. Układanie zdań z rozsypanki wyrazowej i sylabowej. 7. Głośne czytanie tekstu „ A to śruba! „ 	<p>P.s. 54,55 Ćw. 3 s. 17-19 Wyklejanka Przewodnik s. 154 cz I</p>	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie zachować się wobec gości, • potrafi wypowiadać się na podstawie sytuacji przedstawionej na ilustracji, • łączy tekst z ilustracją, • umie budować zdania z rozsypanek wyrazowych sylabowych, • czyta tekst z naturalną intonacją, • dostrzega związki przyczynowo- skutkowe w historii obrazkowej.

<p>TRADYCJE ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA</p>	<p>ŚWIĄTECZNE PRZYGOTOWANIA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozmowy na temat przygotowań do Świąt Bożego Narodzenia . 2. Czytanie tekstu „ Jest choinka ‘ wypowiedzi na temat świąt w rodzinie Edka i Oli. 3. Ułożenie i zapisanie dwóch – trzech zdań na temat wyglądu choinki. Projektowanie świątecznych stroików. 5. Wykonanie choinki z wycinanki. 6. Wysłuchanie wiersza M.Buczkówny pt. „ Choinka „. 7. Rozmowa na temat obyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia w innych krajach Europy. 8. Wypełnianie kart pracy. 	<p>P .s. 56 Ćw. 3 s. 25-26 Wycinanka Wiersz M.Buczkówny pt . „ Choinka ‘ Karty pracy Przewodnik s. 160 cz I</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wypowiadać się na określony temat na podstawie własnych doświadczeń . • Potrafi popierać swoje wypowiedzi odpowiednimi fragmentami tekstu • Potrafi budować proste zdania, • Umie projektować płaskie formy użytkowe, • Potrafi ciąć papier i łączyć go z innymi materiałami.
	<p>POTRZEBUJĄCYMI</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela tekstu „ Prezenty, prezenty, prezenty!” 2. Wypowiedzi dzieci na temat treści opowiadania. 3. Rysowanie prezentów, którymi tata Edka mógł obdarować potrzebujących. 4. Wykonanie witrażyka z gwiazdą 	<p>P. s. 58-59 Ćw.3 s.29 Bibuła, nożyczki, klej Przewodnik s. 163 cz.I</p>	<p>Uczeń ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słucha uważnie tekstu czytanego przez nauczyciela, • Potrafi wydobyć najważniejszą myśl zawartą w tekście, • Wykonuje prosty witrażyk

	WIGILIJNY WIECZÓR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat tradycji i zwyczajów związanych z obchodami Wigilii Bożego Narodzenia. 2. Czytanie wiersz A.Szydłowskiej-Szczecińskiej pt. „Gwiazda” 3. Odczytywanie tekstu na temat Wigilii u Marka „ W Wigilijny wieczór”. 4. Omawianie wyglądu szopki. 5. Dobieranie podpisów ilustracji. 6. Wykonanie smakołykowej choinki dla ptaków. 7. Uczestnictwo w klasowej Wigilii słuchanie życzeń. 8. Nauka kolędy w języku angielskim pt „ We wish you a Merry Christmas” 9. Śpiewanie kolęd w języku polskim 	<p>P.s. 58- 59 Wyklejanka Patyki, gałązki, słonina, nasiona, Przewodnik s. 165 cz.I</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wypowiadać się o temat obchodów tradycji związanych z Bożym Narodzeniem. • Rozumie znaczenie tradycji w życiu człowieka. • Potrafi czytać tekst ze zrozumieniem. • Potrafi układać proste choinka opisujące wygląd choinki. • Potrafi zaprojektować i wykonać choinkę dla ptaków • Potrafi przyswoić i śpiewać tekst kolęd w języku polskim i angielskim
ZBLIŻA SIĘ WIELKANOC	PRZYGO TOWUJEMY SIĘ DO SWIĄT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwiązywanie Zagadek związanych tematycznie z Wielkanocą. 2. Oglądanie ilustracji zgromadzonych przez nauczyciela nt. „ Zbliża się Wielkanoc”. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat przygotowań w ich domach do świąt. 3. Zabawa ruchowa „ Toczenie jajek ” 4. Słuchanie piosenki „ Uśmiechnięte Święta” 5. Co jest na wielkanocnym stole? Wykonywanie działań. Słuchanie wiersza R.Plater „ Wielkanoc” 6. Wykonanie kolorowych pisanek z 	<p>P.s. 61 Ć w. 5 s. 42 Wydmuszki Kolorowe włóczki, klej wikol, nożyczki, folie samoprzylepne, kosz wiklinowy, kolorowy papier, ilustracje, karty pracy Przewodnik s. 18 cz.III</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Swobodnie prowadzi rozmowę dotyczącą przygotowań do Świąt Wielkanocnych 2. Rozwiązuje zagadki, nadaje tytuły ilustracjom, 3. Zna tradycyjne przysmaki i ozdoby wielkanocnego stołu, 4. Wyszukuje i głośno czyta ze zrozumieniem fragmenty utworu literackiego na określony temat, 5. Twórczo, śmiało i pomysłowo ozdabia wydmuszki, tworzy

		<p>wydmuszek różnymi technikami: malowanie farbami, oklejanie włóczką, wykonywanie pisanek, kraszanek, wydrapywanek, zgodnie z tradycją ludową danego regionu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Wystawa prac w ozdobionym koszyku wiklinowym. 8. Wysłuchanie opowiadania nauczyciela na temat zwyczajów związanych ze świętami wielkanocnymi w innych krajach. 9. Wypełnianie kart pracy. 		<p>pisanki wielkanocne,</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Wypełnia poprawnie karty pracy dotyczące Świąt Wielkanocnych innych krajach Europy.
	<p>POZNAJEMY ZWYCZAJE I TRADYCJE WIELKANOCNE</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak przygotowujemy się do Świąt ? 2. Utrwalanie piosenki pt. „ Uśmiechnięte święta” 3. Robimy świąteczne zakupy- obliczenia pieniężne. 4. Słuchanie inscenizacji L.Szubel „ Pisanki, kraszanki, malowane jajka..” czytanej przez nauczyciela. 5. odgrywanie scenek dramatycznych rozmowy świątecznych pisanek. 6. Rozwiązywanie krzyżówki z hasłem. 7. Opowiadanieo znanych zwyczajach i tradycjach ludowych na podstawie ćwiczeń i własnych doświadczeń. 8. Wykonywanie karty świątecznej z wycinanki. 9. Wspólne ułożenie i napisanie życzeń dla najbliższych pod kierunkiem nauczyciela. 	<p>P. s. 62, 63 Ćw. 5 s. 43-47 Kaseta sem.II strona B „Uśmiechnięte Święta” Wycinanka – karta świąteczna , nożyczki Przewodnik s.19 cz. III</p>	<p>Uczeń”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna zwyczaje wielkanocne kulturowane w Polsce (święconka, śmigus-dyngus) • Swobodnie wypowiada się na temat znanych tradycji i zwyczajów świątecznych, • Śpiewa, muzykuje, bawi się twórczo przy muzyce, • Dokonuje obliczeń pieniężnych, • Czyta tekst z podziałem na role, • Odgrywa scenki związane ze Świątami, • Samodzielnie rozwiązuje krzyżówkę, • Wykonuje kartę

		10. Zabawy ruchowe np. „Wieziemy tu kogucika”.		<p>święteczną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie, co powinno znaleźć się w treści życzeń, • Układa i pisze życzenia święteczne od kierunkiem Nauczyciela, • Uczestniczy w zabawach ruchowych.
	NA WIELKANOCNYM STOLE KOLOR MIESZA SIĘ Z KOLOREM	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uroczystość w klasie okazji świąt wielkanocnych 2. Wspólne nakrywanie do stołu 3. Dzielenie się jajkiem 4. Składanie życzeń. 5. Szukanie ukrytych klasie słodkich prezentów od wielkanocnego zajęczka 	Obrus , jajka ugotowane na twardo, słodczye Przewodnik s.19 cz.III	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wspólnie z rówieśnikami przygotować święteczny stół- nakrywa do stołu, ustawia talerze, układa sztucce, • Zna tradycje wielkanocnego dzielenia się jajkiem i uczestniczy w niej, • Umie składać i przyjmować życzenia • Wie jak należy zachować się w czasie świętecznego przyjęcia, • Uczestniczy świętecznej zabawie poszukiwania prezentów.
ZNOWU W SZKOLE	WSPÓLNIE UCZYMY SIĘ I PRACUJEMY	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat pierwszego dnia po feriach i opowiadania pt . „ Spotkanie po feriach „ 2. Ćwiczenia dramowe- rozmowa z nowym kolegą, przedstawianie różnych stanów emocjonalnych. 	P.s. 4,5 Ćw.4 s. 3-5 Kredki, wycinanka, puzzle przedstawiające twarze, nożyczki, mapa Polski, mapa Europy. Przewodnik s.6 cz.II	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uważnie słucha tekstu czytanego przez nauczyciela, • Ocenia zachowanie bohaterów, uzasadnić swoją opinię, redaguje i

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Określanie emocji- uzupełnianie ilustracji. 4. Redagowanie i pisanie zdań o wspólnej zabawie i nauce. 5. Zabawy ruchowe ze śpiewem „ Mało nas”. 6. Określanie stanów emocjonalnych – wycinanie i układanie puzzli przedstawiających różne stany emocjonalne. 7. Podsumowanie dnia- jak będziemy spędzać czas szkole? 8. Zabawa integracyjna – Węzeł przyjaźni. 9. Rozmowa na temat ciekawych miejsc odwiedzanych podczas ferii. Wskazywanie ich na mapie Polski. 10. Opowiadanie nauczyciela na temat ciekawych miejsc związanych z możliwością uprawiania sportów zimowych W Europie. 		<p>pisze zdania o koleżeństwie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wycina i układa elementy puzzli, • Śpiewa , bawi się i współpracuje z rówieśnikami, • Potrafi przy pomocy nauczyciela określić miejsce pobytu podczas ferii.
	<p>ŻYJEMY Z INNYMI W PRZYJAŹNI</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypowiedzi na temat przyjaźni i jej znaczenia w życiu i na podstawie doświadczeń oraz wiersza E.Szelburg-Zarembiny „ Mamy kochać” czytanego przez nauczyciela. 2. Indywidualneczytanie z naturalną intonacją. 3. Wypowiedzi na temat : Co ułatwia, a co utrudnia nam życie w przyjaźni? Popieranie przykładam swoich wypowiedzi. 4. Interpretacja plastyczna hasła : „ Kto się do przyjaciół śmieje, temu uśmiech nie rdzewieje”. 	<p>P.s. 6 Ćw.4 s. 6, 7 Kredki Przewodnik s. 7 cz.II</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie na czym polega przyjaźń i koleżeństwo, • Wykazuje chęć niesienia pomocy, zgodnej zabawy z innymi, • Czyta wiersz ze zrozumieniem i prowadzi rozmowę na jego podstawie, • Odgrywa scenki o przyjaźni, • Za pomocą ekspresji

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Odgrywanie scenek przyjaźni. 6. Rozmowa na temat przyjaźni Polski innymi państwami europejskimi, krótka wzmianka o powstaniu Unii Europejskiej łączącej w przyjaźni i współpracy państwa Europy. 		plastycznej interpretuje podane hasło,
DBAMY O SWOJE ZDROWIE	PISZEMY LIST DO KOLEGI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oglądanie i czytanie listów – określanie , kto je pisał, z jakiej okazji. 2. Droga listu od nadawcy do adresata, opowiadanie historyjki obrazkowej. 3. Nauka piosenki pt . „, Napisz list „, zabawy przy muzyce. 4. Wiadomości praktyczne – kilogram. 5. Adresujemy listy- nadawca, adresat, pisownia imion, nazwisk i nazw miejscowości. 6. Projektowanie papieru listowego- uzyskiwanie kolorów poprzez łączenie barwnych plam. 7. Zabawa ruchowa – Listonosz. 8. Wspólne redagowanie listu do chorego kolegi; budowa listu i zwroty grzecznościowe. 	Ćw. 4 s. 59-63 Wzory różnych listów, piosenka „ Nasz list „, kase ta kl 1 sem II strona A, farby, pędzle, wagi i odważnik. Przewodnik s. 23 cz.II	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • Zna drogę listu od nadawcy do adresata, • Potrafi zaadresować kopertę, • Stosuje zwroty grzecznościowe, • Projektuje papier zapomoga barwnych plam, • Śpiewa w grupie piosenkę, • Wazy różne przedmioty, • Zna pojęcie kilogram
JAK ZACHOWYWAĆ SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH ?	POTRAFIMY PRZYJMOWAC GOSCI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozmowa z uczniami na temat „ Z jakich okazji urządzamy przyjęcia/ Jak się do nich przygotowujemy? 2. Wspólne przygotowanie urodzinowego stołu-nakrycie obrusem, ustawienie naczyń, ułożenie sztuczków zgodnie z zasadami savoir-vivre, udekorowanie stołu kwiatami, serwetkami. 	P.s. 52,53 Ćw. 5 s. 25-28 Talerze, kubki, obrus , sztucce, serwetki kostki do gry, pionki Przewodnik s. 13 cz.III	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie prowadzi rozmowę z nauczycielem i rówieśnikami, • Potrafi nakrywać stół, • Wie jak należy zachować się przy stole, • Czyta głośno z dowcipem i humorem,

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Ćwiczenia dramowe. Zabawa tematyczna „ Na przyjęciu”- naśladowanie spożywania różnych potraw, używanie form grzecznościowych, wręczanie upominków kwiatów, składanie życzeń. 4. Wysłuchanie wiersza czytanego przez nauczyciela D.Gellner pt . „ Urodziny „, 5. Dobieranie czasowników do rzeczowników- uświadomienie dzieciom, co to jest zdanie. 6. Uzupełnienie ilustracji – Czego brakuje na stole? 7. Gra planszowa pt. „ N przyjęciu „ 		<ul style="list-style-type: none"> • Opowiada przygody bohaterki, • Układa proste zadania, • Odgrywa scenki, uczestnicy w zabawie tematycznej.
OPOWIADAMY BAŚNIE	NASZE SPOTKANIE Z KOPCIUSZKIEM	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwiązywanie Zagadek dotyczących postaci, przedmiotów ze znanych legend. 2. Rozmowa na temat przeczytanej lektury pt6 . „ Kopciuszek „ 3. indywidualne opowiadanie fragmentów utworu. 4. Nazwy roślin- dekorowanie sukni Kopciuszka ornamentem z kwiatów. 5. Ćwiczenia dramowe- inscenizacja improwizowana. 6. Ocena postępowania bohaterów. 7. Francja miejscem powstania omawianej książki, krótkie informacje na temat tego państwa. 	Egzemplarze lektury „ Kopciuszek „ Ćw. 4 s. 40-43 Mapa Europy Przewodnik s.17 cz. II	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • opowiada treść przeczytanej lektury, wskazuje bohaterów, ocenia ich postępowanie, • rozpoznaje nazwy roślin, • przedstawia scenki inspirowane wydarzeniami lektury, • Współpracuje twórczo w grupie
NASZE SPOTKANIA Z LEKTURĄ	Poznajemy wiersze Juliana Tuwima	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwiązywanie Zagadek związanych z wierszami Juliana Tuwima. 2. Głośne jednostkowe czytanie wierszy Juliana Tuwima. 3. Ćwiczenia dramowe. 		

		<ol style="list-style-type: none">4. Dobieranie ilustracji do wierszy.5. Układanie rad dla bohaterów wierszy przedstawienie ich w parach.6. Projektowanie okładki do lektury „ Wiersze la dzieci „7. Dyskusja na temat czy wiersze Tuwima mogłyby zainteresować dzieci z innych państw.8. Projektowanie książeczki z		
--	--	--	--	--

CELE EDUKACJI EUROPEJSKIEJ

- kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej
- poznanie i wzbudzenie szacunku do symboli narodowych (barwy, hymn, godło, język)
- dostrzeganie dorobku polskiej kultury, nauki, sztuki
- postrzeganie siebie jako kontynuatora polskiego dziedzictwa narodowego
- wyrabianie właściwego stosunku do zabytków, historii, pomników kultury, itp.
- poznanie regionalnych i narodowych tradycji
- rozwijanie podstawowych umiejętności dbania o zachowanie oraz upowszechnianie regionalnych i narodowych tradycji
- poznanie państw europejskich o podobnych lub odrębnych zwyczajach i kulturze narodowej
- otwarcie się na inne kultury i społeczności
- kształcenie szacunku, przyjaźni, tolerancji i solidarności w stosunku do innych narodów

- wykorzystanie różnych okazji do przeżywania i rozumienia wartości uniwersalnych: dobro, piękno, przyjaźń, pokój
- dostrzeganie dobra, piękna i wartości w drugim człowieku bez względu na pochodzenie
- wykorzystanie postaci literackich i filmowych do tworzenia wzorów osobowych do naśladowania
- dostrzeganie, rozumienie i szanowanie wartości innych osób
- przestrzeganie norm społecznego współżycia; poszanowanie zdrowia, życia, współdziałanie, dotrzymanie słowa, itd.
- wprowadzenie dzieci w prawdziwy świat pełen przeżyć, emocji, piękna, doświadczeń i odkryć

GŁÓWNE CELE PROGRAMU

1. Przygotowanie do życia we współczesnym świecie, do wychowania dla Europy w starszych klasach.
2. Rozwijanie poczucia tożsamości europejskiej budowanej na gruncie miłości do regionu i ojczyzny.
3. Rozwijanie pozytywnych cech, takich jak: tolerancja, szacunek dla innych, życzliwość, odpowiedzialność, sprawiedliwość.
4. Rozbudzanie świadomości przynależności do kultury europejskiej, narodowej i regionalnej.
5. Kształtowanie postaw zainteresowania otaczającym światem poprzez korzystanie z mediów, z uwzględnieniem elementów edukacji ekologicznej i kulturalnej.

ZADANIA SZKOŁY

1. Utworzenie Klubu Młodego Europejczyka
2. Nawiązanie współpracy z innymi Klubami Młodego Europejczyka i wymiana doświadczeń na terenie całej Polski.
3. Nawiązanie współpracy ze szkołami krajów europejskich.

TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	TREŚCI OGÓLNE	ZAMIERZONE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
<p style="text-align: center;">Ja i moja rodzina</p>	<p>I. Dom i jego otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imię, nazwisko • Członkowie rodziny (więzi pokoleniowe, pamiątki rodzinne, dzieje rodziny) • Adres zamieszkania <p>II. Udział dziecka w kultywowaniu tradycji rodzinnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obyczaje i tradycje rodzinne (święta i uroczystości rodzinne) <p>III. Praca zawodowa rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specyfika zawodów wykonywanych przez rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń potrafi przedstawić się imieniem i nazwiskiem • Uczeń zna imiona członków rodziny oraz stopnia ich pokrewieństwa, zna historie swojej rodziny i jej pochodzenia • Uczeń zna swój adres • Uczeń zna tradycje rodzinne i potrafi określić zwyczaje panujące w rodzinie • Uczeń zna zawód wykonywany przez rodziców i zna jego specyfikę

Moja miejscowość

- Nazwa miejscowości
- Położenie
- Zabytki
- Walory
- Historia
- Herb

- Uczeń zna nazwę miejscowości, w której mieszka
- Potrafi określić położenie swojej miejscowości
- Potrafi nazwać i rozpoznać najważniejsze zabytki swojej miejscowości
- Potrafi określić najważniejsze walory swojej miejscowości
- Zna ogólnie historię swojej miejscowości
- Potrafi rozpoznać herb swojej miejscowości

Mój region

- Nazwa
- Położenie
- Strój regionalny

- Uczeń zna nazwę swojego regionu
- Uczeń potrafi określić położenie swojego regionu
- Uczeń potrafi określić jak wygląda strój pochodzący z jego regionu

Polska -ojczyzna

- Taniec
- Tradycje
- Nazwa
- Położenie
- Symbole narodowe (hymn, flaga, godło)
- Dawne stolice
- Stolica i jej herb
- Legendy

- Uczeń potrafi rozpoznać taniec pochodzący z jego regionu
- Uczeń zna tradycje swojego regionu
- Uczeń potrafi określić nazwę swojego państwa
- Potrafi określić i znaleźć na mapie swoje państwo
- Zna hymn narodowy, potrafi określić wygląd flagi i godła)
- Potrafi określić położenie i nazwę dawnych stolic
- Uczeń potrafi określić nazwę, położenie i herb stolicy
- Uczeń zna i potrafi opowiedzieć legendy dotyczące państwa i miast oraz historii ojczyzny
- Uczeń potrafi określić specyfikę krajobrazu swojego kraju
- Uczeń zna zwyczaje swojego

- Krajobraz
- Zwyczaje
- Obrzędy (Mikołajki, Andrzejki, Święta Bożego Narodzenia, Święta Wielkanocne)
- Dziedzictwo kulturowe
- Historia
- Zabytki
- Miasta

narodu

- Uczeń potrafi określić jakie obrzędy związane są z obchodami różnych świąt
- uczeń potrafi określić ogólnie dorobek kultury
- Uczeń zna ogólnie historie narodu i najważniejsze wydarzenia z dziejów narodu
- Uczeń zna najważniejsze zabytki
- Uczeń zna najważniejsze i największe miasta, potrafi określić ich położenie i znaczenie
- Uczeń zna najważniejsze święta państwowe
- Uczeń zna nazwiska najważniejszych pisarzy i poetów narodowych
- Uczeń zna nazwiska i ogólnie dorobek wielkich Polaków
- Uczeń zna miejsca pamięci narodowej
- Uczeń zna pojęcie patriotyzmu i miłości do ojczyzny
- Uczeń wie, co to jest konstytucja

Kraje sąsiadujące

- Uroczystości państwowe
- Dorobek literacki

- Sylwetki wielkich Polaków (Kopernik, Matejko, Chopin, Dąbrowski, Mickiewicz)
- Miejsca pamięci narodowej
- Patriotyzm

- Konstytucja

- Tańce narodowe

- Nazwa
- Położenie
- Flagi
- Kultura

- i o czym stanowi
- Uczeń zna tańce narodowe

- uczeń zna nazwy państw sąsiadujących
- uczeń zna położenie państw sąsiadujących
- uczeń rozpoznaje flagi państw sąsiadujących
- uczeń zna ogólnie kulturę państw sąsiadujących

Europa

- Zwyczaje
- Kontynent
- Nazwy państw europejskich
- Stolice i flagi
- Zabytki
- Kultura literacka

- Istota unii
- Państwa członkowskie
- Nazwy państw kandydujących
- Symbole

- uczeń zna zwyczaje panujące w krajach sąsiadujących
- Uczeń potrafi wskazać na mapie kontynent i nazwać go
- Uczeń zna nazwy państw europejskich
- Uczeń zna nazwy stolic i flagi państw
- Uczeń zna najważniejsze zabytki Europy
- Uczeń zna dorobek literacki pisarzy i poetów europejskich

- Uczeń potrafi określić, co to jest unia
- Uczeń zna nazwy państw członkowskich
- Uczeń potrafi określić nazwy państw kandydujących do Unii Europejskiej
- Uczeń zna symbole Unii

Unia Europejska

(flaga, hymn, Syriusz)

- Święta europejskie
5 V –Dzień Europy
9 V – Dzień Unii Europejskiej
- Euro- wspólna waluta

- Zabytki

- Dorobek literacki
Dania „ Dziewczynka z zapawkami „
W.Brytania „ Kubuś Puchatek „
Szwecja „ Dzieci z Bullerbyn”
Finlandia „ Muminki „
Niemcy” Stoliczku nakryj się „
Francja „ Kopciuszek „
Grecja „Dedal i Ikar”

- Historia państw Unii

Europejskiej, jej hymn, flagę i maskotkę

- Uczeń zna daty świąt europejskich
- Uczeń zna nazwę i potrafi rozpoznać walutę Unii Europejskiej
- Uczeń potrafi określić zabytki najważniejszych zabytków państw członkowskich
- Uczeń zna literaturę pisarzy państw należących do Unii Europejskiej

	<p>Europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obyczaje i zwyczaje państw Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń zna ogólnie historie państw Unii Europejskiej • Uczeń zna ogólnie obyczaje i zwyczaje panujące państwach członkowskich
<p>Wartości ogólnoludzkie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tolerancja, szacunek, odpowiedzialność, sprawiedliwość • Prawa dziecka • Wartość pracy • Ochrona przyrody • Pokój 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń potrafi zachować się tolerancyjnie i odnosić się z szacunkiem do innych kultur, zwyczajów i religii • Uczeń zna prawa dziecka • Uczeń potrafi określić wartość pracy • Uczeń potrafi dbać o środowisko i określić zagrożenia dla środowiska • Uczeń zna określenie pokoju i politykę pokojową propagowaną przez Unię Europejską • Uczeń potrafi zachować się w miejscach publicznych • Uczeń posiada świadomość przynależności do kultury europejskiej

- Normy zachowania w różnych miejscach publicznych, kultura bycia
- Świadomość przynależności do kultury europejskiej
- Tożsamość
- Media w poznawaniu kultury europejskiej

- Uczeń potrafi określić swoją tożsamość
- Uczeń potrafi korzystać z mediów celu poszerzania wiedzy o Unii Europejskiej

EWALUACJA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

- + Zadania i ćwiczenia umożliwiające dokonywanie wyborów
- + Ankiety oceniające zainteresowania i umiejętności
- + Wystąpienia publiczne (przedstawienia, apele)
- + Gry dydaktyczne
- + Obserwacja pracy uczniów: planowanie, organizowanie, obserwacja, spostrzeżenia, wnioskowanie
- + Realizacja indywidualnych i grupowych projektów edukacyjnych
- + Udział w pracach na rzecz szkoły, środowiska lokalnego oraz udział w konkursach europejskich
- + Udział w wystawach i konkursach
- + Wymiana materiałów i doświadczeń między uczniami z innych szkół

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

- I.** Komunikowania się , czyli umiejętności:
 - Skutecznego porozumiewania się
 - Wysłuchiwanie różnych poglądów
 - Korzystania z różnych technologii komunikowania się
 - Posługiwania się prostym słownikiem języka obcego
- II.** Współpracy i efektywnego współdziałania w grupie.
- III.** Korzystania ze źródeł informacji
 - Porządkowanie
 - Poszukiwanie
 - Praca z komputerem i Internetem
- IV.** Samodzielnego myślenia i rozwiązywania problemów

Bibliografia

- Belard M., *Kluby europejskie*, Biuro ds. Integracji Europejskiej oraz Pomocy zagranicznej, Warszawa 1994
- Bieda H., *15 lekcji o Europie*, Gliwice 2001
- Bloch.S, Tabor J., *Europejska podróż Krzysia*, Opole 2003
- Bobrowisk .w, Kwiatkowska .K , *Keszebscze abecadło* ‘ Gdańsk 2000
- Brzeziński A., *Encyklopedia Unii Europejskiej*,
- Czachór Z, *O Unii Europejskiej* , Nowe w szkole 1998/1999 nr 1, s. 6-9
- Czachór Z. , *Słowniczek europejski* ,
- Encyklopedie multimedialne
- Gajda, H, *Edukacja europejska –formy i metody pracy*, Nowe w szkole, 2000/2001, nr 4, s. 9
- Jarosławska .B. *Co to jest Unia Europejska* , Wszystko dla szkoły , 2001, nr 12, s.21
- Kienzler I, *Słownik terminologii Unii Europejskiej*, Gdańsk 2001
- Kowalski J, Sielatycki M, *Integrująca się Europa*, Warszawa 1996
- Kret.M, Popów.M, *Wędrówki po Europie*. Projekt zajęć pozalekcyjnych na temat integracji europejskiej, Biblioteka w szkole, 1999, nr 6, s. 9
- Kwartalnik edukacyjno- kulturalny, Regał , Nr 4 , zima 2002
- Lenarcik G. , *Podróż za jeden euro, czyli zwiedzamy kraje Unii Europejskiej* , Wszystko dla szkoły , 2001, nr 9 s. 6
- *Mały Europejczyk*, miesięcznik dla uczniów szkół podstawowych, Unia Europejska, Agencja Unia -PRESS
- Mroczkowska M. , *Podróż za 1 euro* , Warszawa 2003
- Rozkład treści kształcenia zintegrowanego i działań edukacyjnych dla uczniów do programu nr DKW-40-14-149/99

- Samp J, *Legendsy gdańskie* ,
- Sędzicka I, Głowczewska D, Nehring A, *Poznajemy kraje unii europejskiej* , Toruń 2003
- Taraszkiewicz M (red), *Europa na co dzień*, Warszawa 1997
- Weindenfeld W, Esselsw, *Europa od A do Z, Podręcznik integracji europejskiej*, Gliwice 1999